

Vidensbasering af praksis i praksis

Knud Ramian

www.knudramian.pbwiki.com

Spørgsmålene

- Hvad er vidensbaseret praksis?
- Hvad kan videnbaseres?
- Hvordan gør man det?
- Hvad kan man få ud af det?
- Hvordan får man det til at ske?

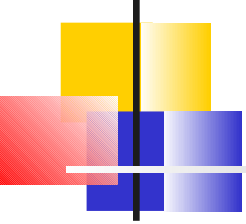
Dokumentationsdebatten

- Resultater
- Kvalitet
- Marked
- Standarder
- Skriftlighed/IT-teknologi
- Tid
- Undertoner og overtoner

Spørgsmålene

- **Hvad er vidensbaseret praksis?**
- Hvad kan videnbaseres?
- Hvordan gør man det?
- Hvad kan man få ud af det?
- Hvordan får man det til at ske?

Hvad er der gang i?

Forskningsudnyttelse

New Public Management

Ressourceudnyttelse

Academia

Industria

Viden om effekter

Produktion af resultater

Meta-analyser

MTV NIP

TQM

Best practice

Referenceprogrammer

SIP

Den danske kvalitetsmodel

EBP- modeller og manualer

Standarder Akkreditering -
-kvalitetssikring

Program-fidelity

God Social praksis

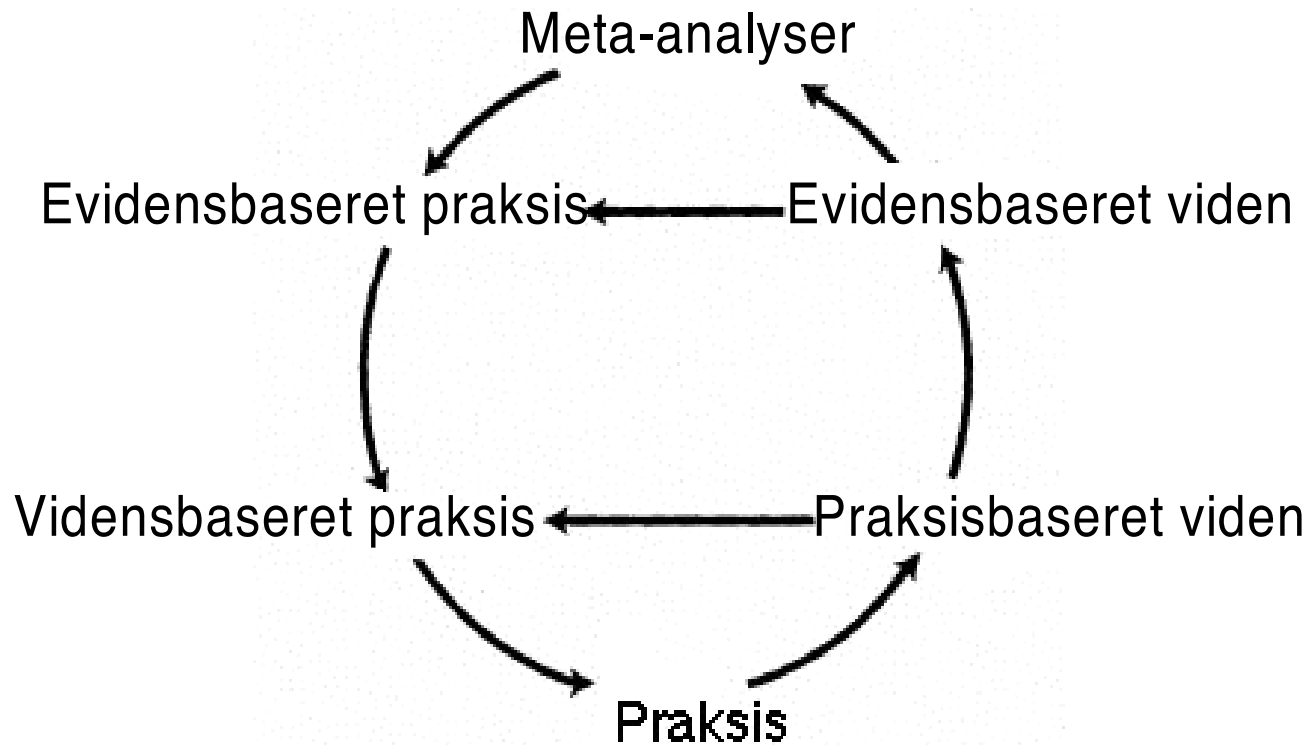
Practice guides

Vidensbaseret praksis

Caseformuleringer - Programteori

Vidensbasering og alt det andet

Praksisbaseret viden er

- når vi kan udtale os om praksis (Sat på medie)
- på baggrund af "erfaring", og (Kan være gentagne begivenheder)
- når kilden til denne erfaring er kendt og (Vi kan sige, hvorfra den kommer)
- når den er indhentet med en systematik (Vi har tænkt os om)
- når kilde og systematik accepteres af relevante andre som kilde til viden.

Spørgsmålene

- Hvad er vidensbaseret praksis?
- **Hvad kan videnbaseres?**
- Hvordan gør man det?
- Hvad kan man få ud af det?
- Hvordan får man det til at ske?

Menukort

En menu som gør personlig, tavs, indforstået, utilgængelig og usynlig viden til fælles viden

- **Forret:**

Synliggørende viden: Hvad er behovet?

- Viden om en målgruppe/ den enkelte og om gruppens og den enkeltes behov, der kan begrunde indsatsen.

- **Hovedret:**

Problemløsende viden: Hvad er metoden?

- Viden om metoder/kerneydelse og færdigheder, der kan dække behovene

- **Dessert:**

Dokumenterende viden: Hvad kommer der ud af det?

- Viser resultater, der retfærdiggør indsatsen.

Forretten: Målgruppens situation og behov

- **Beskrivende undersøgelser**
 - Fortællinger, casestudier, videofilm,
- **Funktionsvurderinger**
 - Ratingscales, test, ICF-ratings, WSAS,
- **Behovsundersøgelser**
 - Problemer/Ressourser, CAN, KABOGA, GAS, COPM.....
- **Tilfredshedsundersøgelser**
 - Indsatskvalitet, servicekvalitet, livskvalitet
- **Caseformuleringer**

Metodeviden er hovedretten

- Viden om
 - formål, målgruppe, faglige handlinger, forventede resultater, indikatorer og varighed
- En metodebeskrivelse
 - er et nodesystem, der formidler musikken i et kendt sprog
- Forskrifter
 - instrukser, vejledninger, referenceprogrammer, standarder, certificering, fidelity-scaling, handleplaner, faglig ramme (programteori *)
- Efterskrifter:
 - journaler, dagbog, cardex, checklister, virkningsevaluering*.

Programteori: Bostøtte til senhjerneskadede

(Socialpsykiatrien Djursland)

Komponent	Aktiviteter	Målgruppe	Kort-sigtede resultater	Langsigtede resultater
Akut komponentserende hjælp	Oprydning i kaos	bruger	Genoprette hverdagen	Stabilisere livsmønsteret
Telefonkontakt	Vækning Påmindelser	bruger	Tryghed Hurtig problemløsning	Forebyggelse af kaos-tilstande
Særlige samarbejdsformer	Ro i aggression	Bruger	Accept på trods af..	Selvværd

Uddrag fra Programteori for bostøtte til anorexi (Århus kommune)

Komponent	Aktiviteter	Mål- gruppe	Kort-sigtede resul-tater	Langsig-tede resultater
Mad og spisning	Samtaler om kost Træning i alm. Spisning	bruger	Måltid ved hvert besøg 	Stabiliserer vægten
Psyko-edu- cation	Undervisning om spisefor- styrrelser	bruger	Sygdomser- kendelse Håb	Mindske risiko for tilbagefald
Krop og Fysik	Massage 	Bruger Krops-bevidst- hed 	Kroppen regulerer ikke følelser ”Anorexi-projektet” Århus 2005

Dokumenterende viden er dessertbordet

- Dækkes behovet?
- Opnåes målene*? Formålet?*
- Hvilken funktion opnåes?
- Hvordan er situationen ændret?
- Hvilke ydelser ændres?
- Hvem er tilfreds med hvad?

Spørgsmålene

- Hvad er vidensbaseret praksis?
- Hvad kan videnbaseres?
- **Hvordan gør man det?**
- Hvad kan man få ud af det?
- Hvordan får man det til at ske?

Veje til vidensbasering

- Udforskende praksis – i hverdagen
- **Research Light** – de rapportfrie undersøgelser
- **Praksisforskning** – 10 ugers nærgående studier
- **Løbende kvalitetscheck** – opfølgning behandlingsplaner - efterundersøgelser
- **Metodeudvikling/iværksættelse** - PDSA-undersøgelser
- **Storskalaforsøg** – 3 år når man går i byen

Research Light

Den hurtige rapportfrie
forskningsinspirerede undersøgelse
- pilotstudiet spændt for praksis

Research Light metoder

- Basen
 - Mini-casen
 - CIA-analyser Spotten
 - Survey-uger
 - Termostatmålinger
 - Tema-observationer
 - Mikro-audit: KRIF-analyser
 - Den automatiske rapport generator
 - Erfabasen

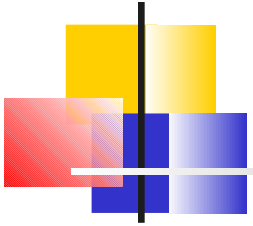
Dogmereglerne

- 0. De skabes til brug i en lokal kontekst, er udgaver af casestudiet
- 1. De har en protokol, dvs man tænker sig om før man går igang.
- 2. De har et starttidspunkt og et sluttidspunkt.
- 3. Det samlede tidsforbrug tælles i dage og uger
- 4. 'Empiriske' dvs. baseret på kortvarig dataindsamling, observationer, interviews, spørgeskemaer.
- 5. Ingen egentlig rapportering, men data og konklusioner fremlægges.
- 6. Formidling i aftalt lokal dialog om udviklingsmuligheder.
- 7. Evt. udviklingsforløb efter "De små skridts strategi".
- 8. Formidles eksternt, hvis viden virker.
- 9. De bedste er små undersøgelser, som kan vokse sig store.

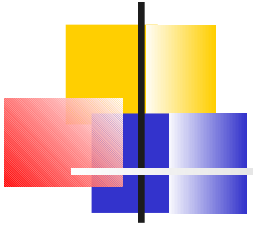

Kritiske størrelser i ResearchLight

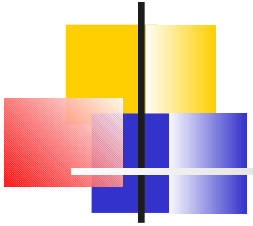
- Forskningsspørgsmål & hypoteser
 - Afgrænsning
- Analyseenhed
 - Afgrænsning
- Dataindsamling
 - Afgrænsning
- Datareduktion
 - Afg...

-
- Tema: Sindslidende og fysisk aktivitet
 - Hvad motiverer psykiatriske patienter til at være fysisk aktive ved transport til daglig behandling?
 - Tema: Terapi i lokalpsykiatrien
 - Er der overensstemmelse mellem behandlingsplanen og samtalen i lokalpsykiatrien?

-
- Tema: Personalets værdier i deres kommunikation
 - Hvordan omtales beboerne af personalet i en pause?
 - Tema: Struktur i en visitationssamtale
 - I hvilken udstrækning vil informationerne i en naturlig samtale dække spm. i skemaet?

-
- Tema: Introduktion af hjælpemidler
 - Hvordan har samtalen indflydelse på, hvad borgeren kan huske og vil han bruge hjælpemidlet efterfølgende?
 - Tema: Selvtræning i rehabilitering
 - Hvad har påvirket gennemførelsen af et 3 mdr. selvtræningsforløb?
 - I hvilken grad passer træningen med aftalte mål?

Research Light - projektet

- Hjemmesiden
- Diskussionsgruppen
- Metodebasen
- Kurserne
- Udviklerne

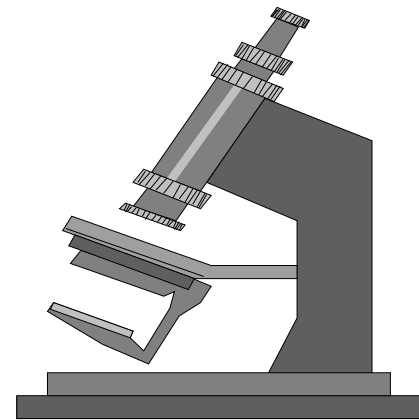

Hvad er praksisbaseret forskning?

”Anvendelsen af forskningsinspirerede principper, designs, og dataindsamlingsmetoder i almindelig praksis for at kunne svare på spørgsmål som udspringer af praksis på måder, der informerer praksis” (Epstein, 2001)

- Gennemføres af praktikere i arbejde
- Retter sig mod fænomener i deres hverdag
- Anvender anerkendte metoder
- Er ‘do-able’
- Kommunikerer til fagfolk

Varianterne

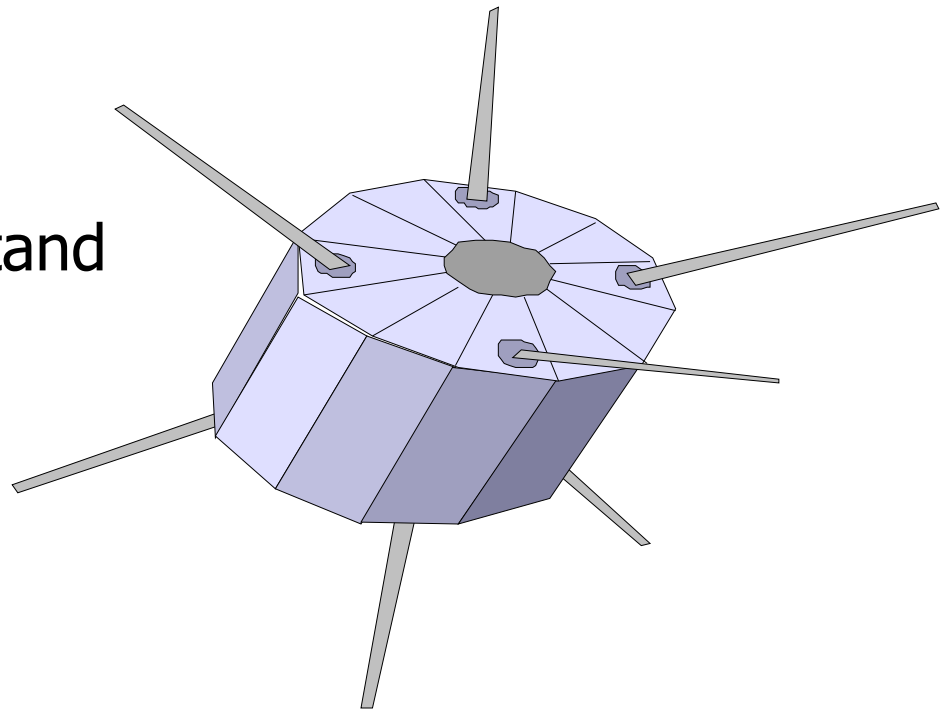
Praksisforskning og videnskabende netværk i Danmark

- CEPS/CKU
 - LIFO – LIFO 98
 - HAPLA - PLANET – LEPLA -
 - NETOPS, SELSKA OG 17 andre netværk
 - JOBFORS - JOBNETVÆRKET
- PRAKSY- Karen Thyrsting
- Viborg – Lisbeth Ørtenblad
- Ringkøbing- Karin Kildedal, AUC
- FYNET – Jørgen Bjerring, 6 netværk
- (JYFE 2007-8 Region Midtjylland)
- Uddannelsesnetværk: OVIS, DSH-, Praksisforskning. dk

Hvad er et videnskabeligt netværk?

- Invitation- Frafaldsproces-Kontrakt tegning
- Uddannelse
- Seminarer
- Praktisk og teknisk bistand
- Frikøb
- Konsultationer
- Formidling

Kvalitetscheck

- Opfølgning
 - Programteorilæring - efterundersøgelser
- Survey-undersøgelser
 - Pårørerende/bruger tilfredshed
- Anvendelse af kvalitetsdata
 - Audit
- Critical incident-check
 - Hvor tit gik det (ikke) galt?

Storskalaforsøgenes etik

- Hvis man har noget, der virker, har man en etisk forpligtelse til at få det afprøvet?
- Hvis andre har noget, der virker, har man en etisk forpligtelse til at undersøge det?
- De komparative casestudier

PDSA - cirklen

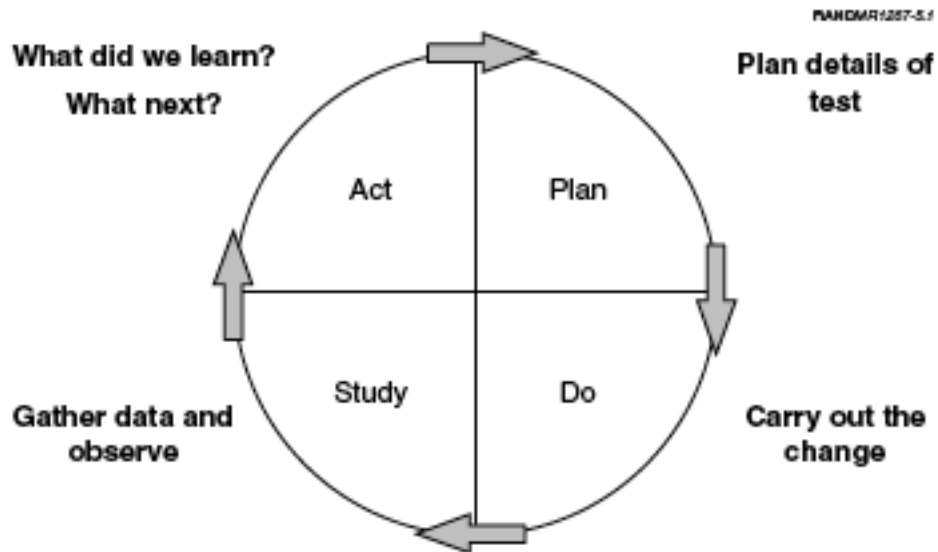

Figure 5.1—The PDSA Cycle

Spørgsmålene

- Hvad er vidensbaseret praksis?
- Hvad kan videnbaseres?
- Hvordan gør man det?
- **Hvad kan man få ud af det?**
- Hvordan får man det til at ske?

Målbare resultater af vidensbasering?

- Et socialfagligt regnskab: Dokumentation af metoder og resultater til interessenterne rekvirenter
- Klare faglige foci
- Igangsatte forsøg og udviklingstiltag
- Kompetenceudvikling hos aktørerne
- Fastholdelse af gode medarbejdere
- Synlighed

Hvordan kan VIB gøre en forskel?

- Hvad er vi blevet mere sikre på?
- Hvad er vi blevet mindre sikre på det?
- Hvor har vi fået en mere nuanceret opfattelse?
- Hvad har vi opdaget, som vi ikke vidste?
- Kan vi nu stille spørgsmål, vi ellers ikke ville have stillet?

Kvalitetskrav til vidensbasering

- Er en integreret del af hverdagens rutiner
- Gør nytte for de, der samler og leverer oplysninger
- Har fokus på individuelle målsætninger og kerneydelser
- Omfatter både behov, metoder og resultater
- Benytter anerkendte/afprøvede metoder
- Respekterer flere perspektiver
- Sker på flere ambitionsniveauer
- Når det kan deles med andre

Sundhedsskadelige virkninger

- Ved overspising kan man se følgende skader:
 - Problem fiksering
 - Metode fiksering
 - Resultat fiksering
 - Indikator dressur
 - Fokus flytter
 - Ressourcerøver
 - Dekvalificering
 - Politificering
- Ved underernæring kan man se følgende:
 - Dødsfald
 - Rutinisering, udbændthed

Spørgsmålene

- Hvad er vidensbaseret praksis?
- Hvad kan vidensbaseres?
- Hvordan gør man det?
- Hvad kan man få ud af det?
- Hvordan får man det til at ske?

VISION: Vidensbaseret arbejde er et fagligt samtalekøkken

- **En beslutning** om at afsætte ressourcer til planlagt og systematisk videnskabelse.
 - Indret et køkken
- **En løbende produktion**, hvor nogen kan metoderne, kan igangsætte og vedligeholde.
 - Find en eller flere lokale kokke
- **Et engagement** så alle deltager i planlægningen og forberedelse af retterne.
 - Skærp appetiten
- **En anvendelse** til læring, dialoger og udvikling
 - Nyd hyppigt maden med forskellige gæster

Vidensbasering lykkes

- Personale nok - mindst 1+1
- Aftaler om tid og ressourcer
- Aftale om organisering
- Aftale om ledelsens opbakning
- Aftale om opmærksomhed fra andre
- Vidensbaseringens synlighed i organisationen (MED-udvalg)
- Deltagelse i netværk /ekstern støtte

Ledelsesopgaverne

- Stille opgaven
- Skaffe rammer og ressourcer
- Følge op

Hvad er opgaven?

- Er de ydre opgaver kendte og fortolkede?
 - Hvad skal vi? Hvilke opgaver er pålagt os?
 - Fortolkning: Hvad kan vi? Kan vi ikke?
- Er de lokale opgaver kendte?
 - Hvad vil vi vide mere om? Hvilke spørgsmål vil vi have svar på?
 - Er spørgsmålene prioriterede?
 - Hvor ambitiøse vil vi være?

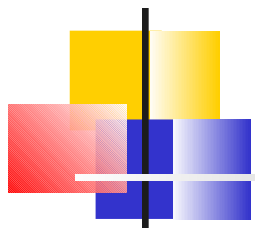
Hvilke rammer og ressourcer?

- Hvor stor en del af budgettet?
- Hvordan skal det være organiseret i hverdagen
- Hvilke redskaber og metoder har vi til rådighed?
- Hvilke kvalifikationer skal aktørerne have og hvordan kvalificeres de?
 - Hvordan samarbejder vi med andre?

Hvordan følges der op?

- Hvilke succeskriterier kan anvendes?
- Hvordan vises der opmærksomhed?
- Hvordan udnytter vi vidensbaseringen til udvikling?
- Er der balance mellem kvaliteter og bivirkninger?

Til håndbogen

En sikker platform?

- Styr på egne projekter
- Skab forandring – vær resultatorienteret
- Accept af andres skepsis
- Fokuser på det lokale
- Hold fast i den lille skala, der gør en forskel
- Vær åben om dilemmaer og bias
- Reflekter over egen rolle
- Vær opmærksom på magtforhold
- Skaf intern og ekstern støtte

▪ Fox, Martin & Green, 2007

Metodekompetencer

1. Behovsvurdering på et fagligt område: Hvad er/ var der brug for? Hvem havde hvilke behov?
2. Udforskning og formulering af en faglig problemstilling: Hvad var en god formulering? Hvordan kan vi blive klogere på det ved hjælp af egne og andres erfaringer. (læsning, etc)
3. Metodeudvikling (forsøgsstrategi): Hvordan kan vi gøre noget ved det? Faser i metodeudvikling,
4. Implementering: Hvordan kan vi iværksætte projektets resultater?
5. Evaluering/Kvalitetsudvikling: Hvordan kan vi vurdere resultat og metode?

Projektkompetancer

1. Projektfokusering: Hvordan fokuseres et godt projekt?
2. Projektorganisering: Hvordan skabes organisationen for en effektiv projektgennemførelse?
3. Projektstyring: Hvad fører projektet sikkert fra start til slut?
4. Etik: Sikre overholdelse af etiske spilleregler.
5. Formidling: Hvordan kan vi formidle og komme i dialog om det?
6. Implementering: Hvordan anvendes projektresultaterne i praksis?
7. Projektfinansiering: Hvordan gennemskuer jeg ressourceforbruget og skaffer ressourcerne?

Rollekompetencer

- Bygge sig en sikker platform i forhold til andre platforme
 - Valg af strategisk platform fx aktionsforskning.
 - Håndtere skepsis fra forskellige sider
- Bygge sig en magtbase
 - Procesmagt: Ressourcemagt, expertmagt, positionsmagt,
 - Resultatmagt: Interessentarbejde:
Investorer/ politikere - Leverandører/ henvisere –
Aktører/behandlere - Aftagere, Slutbrugere
- Produktion af vindere og tabere.
- Skabe arbejde/liv balance

Viden skal sætte sig et sted

- Sociale strategier
- Tilbudsindretning og organisering
- I metoder
- I metodevalg og beslutninger
- i praksis og vaner

Viden om kerneydelser er viden om:

- Målgruppen/ borgerens problemer og ressourcer.
- Hvilke kerneydelser, der virker for hvem og hvordan.
- Viden om, hvad der skal til, for at omsætte denne viden til resultater.
- Hvilke resultater, der faktisk opnås.

Implementeringsmetoder

- Ledelsesopbakning
- Teamdannelse
- Iværksættelsesplan
- Pilotprojekt
- Erfaringsopsamling
- Spredning af anvendelse
- Vurdering af iværksættelsen
- Evt. revision af planen

Hvordan kvalificeres aktørerne?

- Kokken
 - Metodekompetencer
 - Projektkompetencer
 - Rollekompetencer
- Gæsterne
 - Grundviden
 - Prøvesmagninger
 - Omsætningslystne